

عفو، گامی برای
وفاق ملی

کامران پورزری

حقوق دان

درخت دوستی نشان کام دل به بار آرد

۱- چیزی به آغاز کار دولت مسعود پزشکیان نمانده است. بیره نیست اگر گفته شود او در سخت‌ترین شرایط کشور ریاست‌جمهوری را به دست گرفته است. همان‌گونه که پزشکیان خود در گفته‌های متعدّدش تأکید داشته است، مقابله با مشکلاتی که وجود دارد، بدون حضور مردم و مشارکت عمومی در قالب یک وفاق ملی میسر نخواهد بود. ایشان در مراسم تنفیذ با استشهاده به نامه امیرالمؤمنین علی (ع) به مالک اشتر بر این بخش از نامه تأکید بسیار داشت که «باید با تمام وجود به این مردم محبت بورزیم، عشق بورزیم».

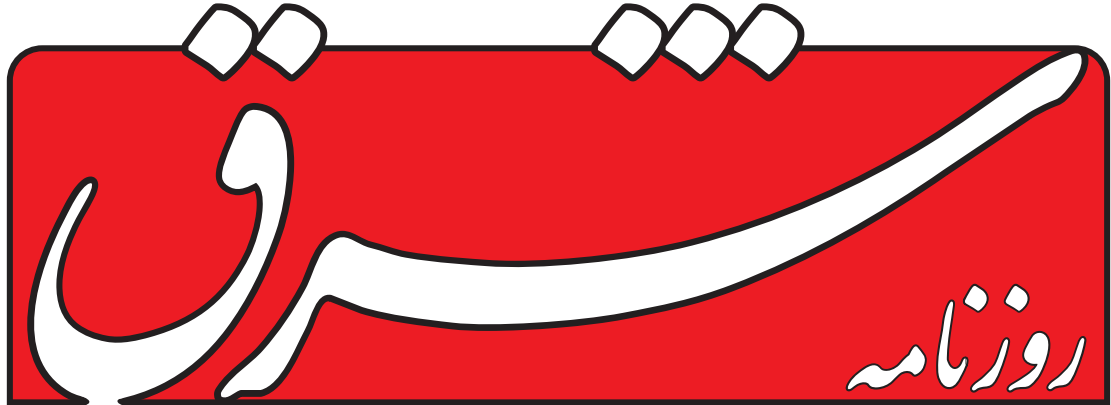
۲- «مردم» شامل همه انسان‌هاست، همه، از هر قوم و قبیله‌ای و عقیده‌ای که باشند، مردم‌اند. قانون اساسی هم همه را علی‌الاطلاق صاحب حق برابر و بدون تبعیض می‌داند. پزشکیان از همان زمانی که مبارزات انتخاباتی را شروع کرد، هیچ نشانی از تندی و پرخاش و بیان توهین و تهمت نداشت و حتی در جاهایی که انتظار می‌رفت، نیز از هر خشم و خشونت کلامی پرهیز کرد. پیداست که او خود اهل عمل به سخن علی (ع) در دوست‌داشتن مردم است و به آن ایمان قلبی دارد و جدا و حقا به دوست‌داشتن مردم و تحقق وفاق ملی اهتمام دارد. برای شکل‌گیری وفاق ملی، دوستی با مردم نیازمند کام‌های عملی نیز هست. خیلی از کارها که برای رفاه و آسایش مردم باید انجام شود، مثل بهبود وضع اقتصاد، به‌زودی محصول نمی‌دهد. اما کارهایی هستند که می‌توانند بر ایجاد امید و کاهش فاصله نظام حکمرانی با مردم اثرات فوری داشته باشند.

۳- از آمار کسانی که به سبب فعالیت‌های سیاسی یا مدنی در زندان به سر می‌برند، اطلاعی ندارم. آنها عموماً از افراد و شخصیت‌های صاحب فکر و صاحب مسئولیت و اهل علم و فضل‌اند. اینکه آیا اصلاً آنها واقعا جرمی مرتکب شده‌اند یا نه، بحثی مستقل است و خارج از موضوع این یادداشت. اما دستکم می‌توان این را گفت که زندانی‌بودن چنین افرادی نه افتخار و فضیلتی برای جامعه و حکمرانی است، نه آثار مثبتی بر افکار عمومی می‌گذارد. مواجهه کیفی با این قبیل شخصیت‌ها نتیجه‌ای جز نفاق و شقاق در جامعه به بار نمی‌آورد. میوه‌اش تلخ است و ناگوار.

۴- از جمله اقداماتی که آقای رئیس‌جمهور، در راستای ایجاد وفاق ملی و نشان‌دادن شیوه همان چیزی که خود عشق به مردم نامید، می‌تواند انجام دهد، تمهید مقدمات و تهیه پیشنهاد برای صدور فرمان عفو و آزادی این گروه از افراد است که در زندان‌ها به سر می‌برند. این اقدام و ارائه پیشنهاد نهایی قانوناً از مسیر رئیس قوه قضائیه می‌گذرد، چه‌بسا رئیس محترم قوه قضا نیز با دیدگاه‌هایی که تا حال نشان داده است، همراهانه و همدلانه با چنین کاری رفتار کند. نتایج مثبت عفو عمومی بهمین ۱۴۰۱ هنوز از یادها نرفته است.

۵- دایره حقوق و قانون تنگ‌تر از آن است که مفاهیمی مانند مهرورزی و عشق و دوستی در آن بگنجد. کار قانون عتاب و خطاب است. از عتاب و خطاب مهر و دوستی و اتفاق بیرون نمی‌آید. باشد که این اولین گام شود و به بازسازی عزم و توان ملی برای مقابله با مشکلات و بحران‌ها بیفزاید. نهال دشمنی بَرکن که رنج بی‌شمار آرد.

چهارشنبه ۱۰ مرداد ۱۴۰۳
۲۵ محرم ۱۴۴۶
۳۱ جولای ۲۰۲۴
سال بیست‌ویکم
شماره ۴۸۹۱
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

گزارشی از دیدارهای
رهبر انقلاب
با میهمانان خارجی

در «شرق» امروز می‌خوانید: پاسخ سعید احدیان، مدیرعامل سابق روزنامه خراسان به گزارش «شرق» • بررسی مطالبات فرهنگیان از دکتر پزشکیان در گفت‌وگوی «شرق» با کارشناسان

با حضور مقامات عالی‌رتبه لشکری و کشوری و میهمانان خارجی مراسم سوگند ریاست‌جمهوری چهاردهم برگزار شد

تحلیف با چاشنی وفاق ملی

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید عکس علی شریعتی: ایرنا

یادداشت

دریانوردی در اقیانوسی تاریک با بیم موج و گردابی چنین هائل
رویه‌های اجرایی برای تحول کشور

محمدتقی رمضان‌زاده

عضویت علمی دانشگاه آستردام و متخصص تحول راهبردی

عادی و راهبردی جایک و کند. شناسایی ضعف‌ها و قوت‌های اساسی این ترکیب پیش‌نیاز موفقیت تحول است. در انتخابات اخیر ناخداي اجرائی کشور مشکل را در «نحوه استفاده» از دانش و داشته، یعنی در اجرای راهبردها می‌داند. تأکید بر برنامه‌های توسعه موجود و عدم ورود به جزئیات برنامه‌های جدید در مناظره‌های انتخاباتی می‌تواند نشانه‌ای از این رویکرد دکتر پزشکیان باشد. در سه دهه گذشته بارها متخصصان و سیاست‌گذاران برنامه‌های مفصلی ارائه و تصویب کرده‌اند که به دلایلی اجرائی نشده‌اند. دکتر پزشکیان بر اجرای برنامه‌های موجود تأکید داشته‌اند. اما با توجه به اختلاف‌های تاریخی بین ذی‌نفعان و ذی‌نفعان، به نظر می‌رسد دولت دکتر پزشکیان مسیری پریچ‌وخم برای این به‌روزکردن سیستم اجرائی خواهد داشت. با این وصف، در ادامه به توضیح روش‌های اصولی «تحول اجراء» بر اساس فرض‌هایی که بیان شد، می‌پردازم.

برای تحول در سطح کلان، باید مشابه یک دریاورد ماهر که در دریای توفانی ناپوشانی می‌کند، فکر، انتخاب و عمل کرد. باید از کیفیت قابلیت‌های عادی کشور مطمئن شد. با توجه به اهمیت رویه‌ها و اقدامات نهادینه‌شده در رفع تعارضات اجرائی و البته در ناپوشانی تحول کشور موارد ذیل قابل ملاحظه می‌نمایند:

۱- مدیریت چشم‌انداز و اهداف: برای موفقیت در این سفر پرتلاطم، ضروری است که ملوانان چشم‌انداز مشترکی با ناخدا داشته باشند. این چشم‌انداز مشترک برای مدیریت مؤثر تعارض‌ها و برای بازسازی رویه‌ها حیاتی است. توصیه این است که در بدنه دولت به درک عمومی

از «مسئله اصلاح قابلیت‌های اجرائی» برسید. در این راه همیشه جریان‌های مخالف وجود دارند. تعارضات اهداف و روش‌ها را به‌عنوان بخشی از مسیر تحول بپذیرید و مدیریت کنید.

که در مثال ما می‌تواند قابلیت گروه دریانوردی در تأمین خوراک افراد در مسیر، در نگهداری کشتی یا در پیش‌بینی وضع مسیر باشد. دوم، قابلیت پویا که به وسیله آن قابلیت‌های معمولی را برای استفاده در محیط‌های جدید به‌روز می‌کند. ناخداي ما در شرایطی که سرعت کند شده و سفر بیشتر از برنامه طول می‌کشد، باید نحوه مدیریت خوراک و روحیه افراد را تغییر دهد و این کار را مثلاً با اضافه‌کردن برنامه صید ماهی با امکانات محدود خود به روال روزانه دریانوردی انجام می‌دهد. قابلیت‌های اجرائی در بدنه اجرائی کشور و در قالب «نهاده»‌ها و رویه‌های آنها ذخیره، نگهداری و مدیریت می‌شوند. در نهایت انتخاب مسیر. ناخدا با توجه به داشته‌ها، دانش و قابلیت‌های اجرائی کشتی و تیم دریانوردی آن، مسیری برای رسیدن به مقصد در نظر می‌گیرد و جابه‌جا با توجه به اتفاق‌های جدید ممکن است در مسیر تغییراتی بدهد. در مدیریت این بخش از داستان به‌عنوان تعیین «راهبر» شناخته می‌شود.

کشورها و سازمان‌ها معمولاً ترکیب متنوعی از منابع، روش‌ها و راهبردها در اختیار دارند. منابع یکتا یا دارای‌های معمولی، قابلیت‌های پویا و قابلیت‌های

«شب تاریک و بیم موج و گردابی چنین هائل» تصویرسازی هنری حافظ از زندگی در شرایط متغیر و نامطمئن است. دریانوردی در چنین محیطی دلپره‌آور، پیچیده و پرخطر است. فرض کنیم دریانورد ماهری با یک کشتی قدیمی در چنین شرایطی بخواهد کشتی خود را پس از طی مسافتی طولانی به سلامت به ساحل مقصود برساند. اضافه کنید که در مسیر حوادث دریایی هم جابه‌جا در کمین‌اند. علی‌القاعده، دریانورد ما سختی کار را می‌داند، ولی چه باید بکند؟ دانشمندان مدیریت برای ناپوشانی در چنین شرایطی پیشنهادهایی دارند. برای درک بهتر این موضوع از منظر راهبردی تحول، ابتدا چند مفهوم اصلی این موضوع را توضیح می‌دهم. دریانورد ما ابزارهایی دارد، روش‌هایی می‌داند و مسیرهایی برای رسیدن انتخاب می‌کند. در مدیریت این ابزارها را «منابع» می‌نامند. این منابع شامل دو دسته «فیزیکی و محسوس» و «معنوی و غیرمحسوس» هستند. دارایی‌های فیزیکی در مثال ما ابزارهای ناپوشانی شامل بادبان، سکان، موتور و سایرین است. منابع معنوی شامل تجارب ناپوشانی، هوش و دانش ناپوشانی ناخدا و دستیارانش، تصور ذهنی دردان دریایی از قدرت کشتی و مهارت ناخدا و قس علیهذاست. اما کشتی ما صرفاً با «داشته و دانش» به پیش نخواهد رفت و به مقصد نخواهد رسید. روش‌های ناپوشانی دریانوردی باید به کار گرفته شوند. ناخدا و تیم دریانوردی او بارها و بارها کارهای خود را به ترتیب خاص انجام داده‌اند. شروع و پایان کارها و ترتیب و کیفیت آنها ملکه ذهن دریانوردان ما شده است. عالمان مدیریت این عملیات را با ترتیب و اثر مشخص آنها به‌عنوان «قابلیت» می‌شناسند. قابلیت‌ها به دلیل خاصیت رویت‌شده خود باعث کم‌شدن اصطکاک اجرائی بین گروه‌های مختلف و بهره‌وری بیشتر می‌شوند. قابلیت‌ها هم دو دسته‌اند: اول، قابلیت معمولی

یادداشت

رئیس‌جمهور و انتظاراتی از جنس حقوق شهروندی

صالح تفره‌کار

وکیل دادگستری

شعار ماند، اکنون وقت عمل است. بزرگان حقوق در آن دوره مکرر گوشزد می‌کردند که صرف اعلان حق‌ها و بیان آزادی‌ها، توأم با تملبار هنجارها، دردی از مردم ندو نمی‌کند؛ مهم این است که مردم در عمل حس کنند محترم و مکرم شمرده می‌شوند. تفاوت‌ها و تکررها نه تهدید بلکه فرصتی برای ساختن و آبادی کشور تحلیل شده و همگان از موافق و مخالف، شنیده و دیده می‌شوند. ما نیاز داریم رئیس‌جمهور در عمل نگذارد هیچ زندانی وجدانی و سیاسی‌ای داشته باشیم. رئیس‌جمهور فعالیت احزاب، گروه‌ها و سمن‌ها و سپهر عمومی را تضمین کند. در دموکراسی‌های کنترل‌شده، نیروهای قدرتمندتری هستند که عرصه عمومی را کنترل می‌کنند. ما باید از دولت این توقع را داشته باشیم که نقادی و مطالبه‌گری از خود را تقویت کند تا نیروهای خیر عمومی بتوانند در دیده‌بانی و دادخواهی حقوق بشر و شهروندی توانمند ظاهر شوند. اولویت دولت، رفع فقر و ترمیم دستمزد بخورونمیر در سایه تورم کم‌رشدن است. اگر حقوق رفاهی متزلزل باشد، سخن از حقوق مدنی سیاسی لاف بی‌پایه است.

حقوق رفاهی نیازمند اقتصاد بزرگ است. کیک کوچک اقتصاد امروز ایران به همه نمی‌رسد و رانتی‌ها را صرفاً بهره‌مند می‌کند. اولویت، کاهش رنج اقشار کم‌درآمد و گسترش سایه حمایتی و تأمین اجتماعی و بهزیستی اقشار آسیب‌پذیر و مستضعف است. دولت باید از باشگاه زورمندان و زنگ‌زدگان کهن‌مزاج نقل مکان کرده و به باشگاه صاحبان ایده خلاق و خلق‌کنندگان ارزش افزوده ملی بیوندد. ما به فرصت‌سازی اقتصادی و اجتماعی برای ایران نیاز داریم. تعارض منافع و پولدارشدن معدودی و از ریخت افتادن اکثریت، یک عارضه سمی برای کشور است. تقویت عدالت توزیعی با زیرساخت‌های لازم آن نیاز مبرم است.

برگزیده‌ها

دیدار رئیس‌جمهور با میهمانان خارجی

به وقت دیپلماسی

نگاهی به نتایج دخالت دولت سیزدهم در برخی از بانک‌های خصوصی

نسخه سیاسی
بازیان‌سازی اقتصادی

در پاریس چه خبر است

توهین به ایرانی‌ها
وسکوت مدعیان اخلاق

نگاه

بدترین مصرف انرژی در ایران

یادداشتی از رضا نوشادی

نشست هم‌اندیشی «شرق»

درباره سیاست، اجتماع و تغییر رویکردها

ضرورت تغییر

یادداشت

دولت چهاردهم و ضرورت
بازنگری در توصیه‌ها

محمد رضا یوسفی شیخ‌رباط

اقتصاددان و استاد دانشگاه مفید

دولت چهاردهم در هفتم و نهم مرداد تنفیذ و تحلیف شد. هرگاه دولتی تغییر می‌کند، موجی از توصیه‌ها در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی و اقتصادی جریان می‌یابد. بسیاری از این توصیه‌ها تکراری است و به‌ندرت می‌توان در آنها نکات جدیدی یافت.

تورم از دهه ۵۰ به بعد به جز چند سال، دورقمی بوده است. کانال تورم در نیمه دوم دهه ۹۰ به سمت بالا شلیفت کرده است؛ از این‌رو مهار تورم یکی از دغدغه‌های مهم هر دولتی است. با تغییر دولت‌ها، کارشناسان به مدیریت رشد نقدینگی و هدایت نقدینگی جدید به سمت فعالیت‌های مولد تأکید می‌کنند اما با وجود این توصیه‌ها، ناترازی بودجه در پایان دولت‌ها و به‌ویژه در دولت سیزدهم مهار نشده، بلکه رشد بیشتری داشته است.

تا چندی پیش گروهی از کارشناسان، نقش نوسانات نرخ ارز بر تورم را منکر بودند. آنان بر اساس گفته مشهور فریدمن مبنی بر اینکه تورم صرفاً یک پدیده پولی است، آن را ناشی از رشد نقدینگی می‌دانستند. اما با شوک‌های بعد از خروج آمریکا از برجام، نگاه خود را تعدیل کرده و این دیدگاه را ناظر بر تبیین روند بلندمدت دانسته و نقش شیفت‌های نرخ ارز بر نرخ تورم را در کوتاه‌مدت پذیرفته‌اند. از این‌رو به‌درستی مانند سابق به یکسان‌سازی نرخ ارز در شرایط جاری تأکید نمی‌شود.

همواره از ناترازی بودجه و چگونگی تأمین کسری آن به‌عنوان عامل رشد نقدینگی نام برده شده است. یک توصیه مهم برای مدیریت نقدینگی، ناترازی بودجه است. از این منظر تأمین مالی کسری بودجه از طریق استقرار از بانک مرکزی یا بانک‌ها موجب رشد نقدینگی و در نهایت تورم شده است.

خانواده محترم رضوانی

ضایعه درگذشت مادر گرامیتان را تسلیت عرض نموده

آرزوی صبر و شکیبایی برای شما و رحمت و غفران الهی برای

آن عزیز سفرکرده از ایزد منان خواستاریم.

از طرف خانواده جلالی